

98. Tomtar och älfvor.

Polska



Goder af ton, goder afton, alla tomtar små! Vi ha kommit för att fråga!

Om med Er vi dansa få! Hvar sin liten tomte små! Vi bjuda få i kväll.

2. Tomtarna:

Tusen tack, små vackra älfvor, om vi våga blott?
Ty alls inga granna kläder ha till fest vi tomtar fått.
Vi ha bara blusar grå och röda mössor små.

3. Älfvorna:

Hvad gör det? Ack, så välkomna ä' Ni på vår bal.
Månen lofvat vackert lysa öfver skogens höga sal.
Och musik från björk och al ge trast och näktergal.

4. Ä.: Lilla tomte, vill du dansa med mig nu, så kom!

T.: Ja, jag tackar, vackra älfva, låt oss muntert svänga om!

Alla: Tralalala — nått på tå skall älfvedansen gå.

5. Öfver skog och dal och ängar dansar lätt vår ring

uti månens granna skimmer. Hej, hvad det går lustigt kring!

Tralalala! Ja, just så skall älfvedansen gå.

Första turen. — Deltagarna uppställas på tvenne led, vända mot hvarandra, och med åtta stegs afstånd mellan leden. Första ledet föreställer tomtar (med röda mössor), andra ledet älfvor. Helt afstånd mellan deltagarna i hvarje led. Under första strofraden gå älfvorna fram mot tomtarna och buga. Under andra strofraden stå de stilla, samt räcka under sista raden hand åt tomtarna.

Andra turen. — Under första strofraden gå alla tillbaka parvis till älfvornas utgångsställning. Tomtarna stanna hvar och en framför sin älfva, medan de sjunga andra strofraden. Under tredje strofraden gå de två steg baklänges (ungefär till de ursprungliga ledens midtel-linje), hvarvid de rycka i sina blusar och peka på sina mössor.

Tredje turen. — Älfvorna gå tätt fram till tomtarna under första strofraden. Under andra strofraden promenera alla parvis upp mot lekledaren, samt under tredje strofraden ned igen.



Fjärde turen.

Fjärde turen. — Första strofraden: paren släppa hvarandra, älfvorna bjuda upp, tomtarna falla på knä. Andra strofraden: hvarje älfva går rundt kring sin tomte, hållande i hans hand öfver hans hufvud. Tredje strofraden: parvis omsvängning.

Femte turen. — Alla paren bilda stor ring, som svänger först åt vänster, sedan åt höger vändning på »Tralalala!» — Turen kan upprepas.



99. Sjöresan.



2. Stöter vår farkost på skär eller bankar — Tralala etc.
En pröfning det är, ej modet vi fälla — Tralala etc.
Må båten, fast bräcklig, på lefnadens haf
Ej villas af dimmor, ej segla i kvaf.
3. Om fyrtornets topp i fjärran vi skymta — Tralala etc.
Vi klappa i händren, och modet vi hämta — Tralala etc.
Ty seglaren känner i hjärtat ett hopp,
När fjärran han varsnar ett fyrtors topp.
4. Svenskar vi äro, och det är vår stolthet — Tralala etc.
Blått och gult, det är våra färger — Tralala etc.
I lek och i allvar räck mig din hand!
Vi glädjas för konung och fädernesland.

Första turen.

De lekande bilda ringar med åtta i hvarje ring. Under de bägge första versraderna marscheras rundt i vanlig gåsmarsch. Första steget markeras vid reprisens början. Under de följande bägge versraderna kedjegång. Då ordet »skum» sjunges första gången, går man rundt om den kamrat man möter, och kommer sålunda att gå åt motsatt håll, under det strofen sjunges till slut; hvarvid hvar och en jämkar sig till den plats, som intogs vid lekens början.

Andra turen.

Uppställning parvis i ring med fyra par i hvarje ring. Ettan och tvåan i hvarje par stå vända mot hvarandra och hålla hvarandra i höger hand samt sätta ledig hand i sidan. På orden »Stöter vår farkost — — — — bankar» hoppar hvarje par med två sidosteg utåt. Under trallen lyfta paren armarna något upp öfver hjässans höjd, och ettan svänger sig ett hvarf under armarna. Under orden »En pröfning — — — — fälla» hoppa paren med två sidosteg tillbaka till sin plats i ringen. Under trallen höjas armarna, och tvåan svänger ett hvarf därunder.

Under senare strofhalvvan bilda deltagarna i hvarje par armkrok inbördes och gå rundt. Vändning på ordet »kvaf.»



»Om fyrtornets topp i fjärran vi skymta» (Tredje turen).

Tredje turen.

Uppställning parvis i ring som i andra turen. Paren göra vänster om. Högrorna (som gå innerst) fatta med höger hand motsatta högrornas högra hand, sträcka armarna högt upp och sätta ledig hand i sidan. Detta föreställer fyrtornet. Under första strofhalvvan (med

trallen) springa alla med hoppsteg rundt om. Vänstrorna (yttre ringen) klappa i händerna i sångens takt.

Yttre ringen gör handfattning, fyrtornet upplöses, och de, som bildat detsamma, böja sig och gå ut om ringen under dess armar. Ringen går först åt vänster, och de utom ringen varande deltagarna springa med hoppsteg i ring efter hvarandra och klappa i händerna i sångens takt. Hastigt vända sedan alla deltagarna på ordet »topp» åt motsatt håll och utföra samma rörelser under sista halfstrofens omtagning.

Fjärde turen.

Samma uppställning. Högrorna i hvarje par fatta motsatta parets högra i höger hand, höja upp armarna som i föregående tur, då fyrtornet bildades, och stå stilla. Vänstrorna ställa sig utanför i ring (utan handfattning).

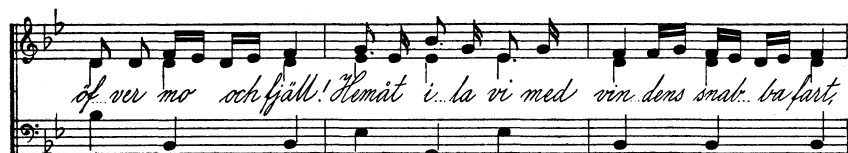
Under första strofhalvvan (med trallen) gå alla fyra vänstrorna in mellan de fyra, som bildat tornet, gå under dessas armar till höger, därpå med ett steg baklänges utom tornets område, sedan omedelbart in igen och under närmaste kamrats arm till höger, vidare baklänges ut mellan honom och den följande, sedan in igen mot höger o. s. v. Vänstrorna böra vara samtidigt inom och samtidigt utom tornets område.

Makarna i hvarje par vända sig emot hvarandra, och paren stå i ring.

Under senare strofhalvvan skaka paren höger hand, hvarefter de fatta inre händerna och marschera åt vänster under orden »Vi glädjas för konung och fädernesland.» Vid halfstrofens upprepning samma handskakning, medan ringen står stilla, och därpå inre handfattning samt kringmarsch åt höger.



100. Klang, min vackra bjällra!



2. Hej, galopp! Det går på insjöns silfvertak.
Hejda loppet ej för hvarje liten vak!
Långa, djupa fjärdar brusa under oss,
många ljufva världars ljus i stjärnors bloss
vackra glimma uti isens strimma.
Höjden är så klar, och klart är djupet ock.
Dö det är visst godt, men bättre lefva dock.
Hej, galopp — — — — — isens strimma.

3. Klang, min vackra bjällra, i den sena kväll!
Spring, min raska fåle, öfver mo och fjäll!
Första morgonstrålen randas i vårt hem,
alla skogar småle, och vi le mot dem.
Om vi stjälpa, det kan ingen hjälpa.
Syns ett ljus ej glimma i den mörka däld?
Är det hemmets skimmer eller stjärnans eld?
Klang, min vackra — — — — — ingen hjälpa.

Första turen.

Uppställning parvis i marschordning. Första ledet viker af åt vänster, andra åt höger och fortsätter nedåt, tills de mötas, hvarvid de vika inåt och marschera upp i utgångsställningen. Härifrån marschera hvartannat par åt höger och hvartannat åt vänster, tills paren ånyo mötas, hvarefter de, fyra man i bredd, marschera upp mot lekledaren.

Andra turen.

Uppställning i rutor med fyra par i hvarje ruta. Under orden »Hej — — — — silfvertak» marschera tvenna motstående par i hvarje ruta förbi hvarandra, det ena paret inuti det andra. Helomvändning på sista ordet. Under orden »Hejda — — — — — vak» samma rörelser af samma par, dock att det par, som nyss gick under det andras armar, nu bildar port. Under orden »Långa — — — — oss» bilda alla högrorna kors med höger arm och springa med hoppsteg rundt, tills de hinna motsatta parets vänstra och svänga ett hvarf med denna under orden »Många — — — — — bloss.» Under »vackra — — — — — strimma» omsvängning med egen maka. Under de bägge följande versraderna ringdans af hvarje ruta med hoppsteg. Under upprepningen af strofens början korsbildning af vänstrorna med omsvängning först med motstående högror och sedan med egna makar.

Tredje turen.

Uppställning i två ringar, den ena inuti den andra, med ansiktena mot hvarandra. Första steget markeras, och ringarna marschera medsols i vanlig marsch under orden »Klang — — — — fjäll». Under orden »Första morgonstrålen — — — — — ingen hjälpa» marsche-

ras med hoppsteg. Därefter kedjegang under orden »Syns ett ljus — — — stjärnans eld», som fortsättes under upprepningen af strofens början till och med orden »le åt dem.» Hvert tredje steg markeras. Till sist omsvängning parvis under orden »Om vi stjälpa — — — hjälpa.



»Klang min vackra bjällra» (Tredje turen).



Lekarnas förekomst

(så vidt den hittills är känd för utg.)

Använda förkortningar.

Åhlstr. Trad. = Traditioner af Swenska Folk-Dansar [Af Olof Åhlström]. Stockholm I—II 1814, III—IV 1815.

Violen = Violen, en samling jullekar, barnsånger och sagor, utgifven af N. Lilja. I (enda). Lund 1841.

Arw = Tredje delen af Svenska Fornsånger, utgifne af A. I. Arwidsson. Stockholm 1842. (De arabiska siffrorna angifva sidan).

Runa = Runa. En Skrift för Fäderneslandets Fornvänner af Richard Dybeck. Stockholm I—II 1842, III—IV 1843. Årgångar 1844, 1845, 1847, 1848, 1849, 1850. Andra serien I 1865, II 1874.

Julbocken = Jul-Bocken. Handbok för trefnad och nöje under julen af Carl Johan Ståhl. Stockholm 1854 (med en god inledning, eljest mest aftryck efter Arwidsson).

Djurklou = Ur Nerikes Folkspråk och Folklif. Af G. Djurklou. Örebro 1860.

Julboken = Julboken, innehållande en samling ringdanser, pantlekar m. m. Upptecknad i Skåne af N. Lilja. Stockholm 1865. (Andra upplagan 1876, oförändrad, dock med något tätare tryck. Citerad här efter andra upplagan).

Eggeling = Nu är det jul igen! 80 Svenska Ringdansar m. m. Utgifna af F. Eggeling. 3:dje tillökta upplagan. Lund, Eggelings Musikhandel (Första upplagan 1866).

Nicolovius = Folklifvet i Skytts Härad i Skåne. Af Nicolovius. Andra uppl. Lund 1868.

Från Berg och Dal = Från Berg och Dal, samling af Svenska Folkvisor och Folklekar. Utgifven af A. E. Stockholm 1878. P. A. Nordstedt & Söner.

Flickornas Lekar = Ungdomens bok, 2:dra delen. Stockholm 1879.

Wigstr I = Folkdiktning. Upptecknad i Skåne af Eva Wigström. Kbh 1880.

Josephson = Svenska Folkvisor arrangerade för piano af J. A. Josephson. Tre häften. Stockholm. Hirsch.

Sv. L. = Svenska Lekar I. Norrköping 1883.

Julgille = Från Julgille och Lekstuga af August Bondeson. Två häften. Stockholm 1884. Elkan & Schildknecht.

Barnvisor = Svenska Barnvisor och Barnrim af Johan Nordlander. Sthlm 1886 (Svenska Landsmålen V. 5).

Gisslow = Inne och Ute. Samling af Svenska Folkmelodier och Sånglekar af G. Gisslow. Stockholm, Gehrman & C:o 1891.

Tellander = Allmogelif i Vestergötland. Af K. O. Tellander. Stockholm 1891.

CG = Visor och Melodier, samlade af V. Carlheim-Gyllenskiöld. Stockholm 1892. (Svenska Landsmålen VII. 7).

Hammarlund = Sångbok för skola och hem utgifven af Jul. Hammarlund. Malmö 1897.

Sefve = Hvad ska' vi leka? Samling af sång och ringdansar I—II. Stockholm. Abr. Lundquist.

A T = Sjung med oss, Mamma! Af A[lice] T[egnér]. Flera häften. Stockholm, Skoglund.

Ringlekar = Ringlekar på Skansen, utgifna af Nordiska Museet. Andra upplagan. Stockholm 1901.

Lekserie = Stockholms folkskolors lekserie III. Stockholm 1902.

D och R = Gamla Svenska Dans- och Ringlekar. Stockholm Carl Johnn's Musikhandel.

Lekstugan = Lekstugan, Gamla svenska folkdansar för Piano. Stockholm, Abr. Hirschs Förlag.

Bondeson = August Bondeson, Visbok. I—II, Stockholm 1903.

Wibergh = Svenska Folklekar och Folkdanser, arrangerade för fyrstämmig manskör af Julius Wibergh. Stockholm, Abr. Lundquist.

von Post = Visor och Danslekar. Illustrerade af V. von Post. Göteborg 1902 (Lemoine & Malmeström, Konstförlag).

Johnsson = Kulturbilder från Östra Göinge. Af Pehr Johnsson. Hesselholm 1904.

Lagus = Nyländska Folkvisor. Utgifna af Ernst Lagus. Helsingfors I 1887, II 1900. (Lekarnas numrering är fortlöpande i bägge banden).

Lithenius = Sångar och Lekar för Folkskolor och Barntädgårdar, af Sofie Lithenius. Helsingfors I 1892, II 1897.

Rörelselekar = 40 Rörelse-Lekar af Theodor Sederholm. Helsingfors 1897.

Thiele = Danske Folkesagn III (Upplaga från 1820-talet, citerad hos Arwidsson).

G M = Gamle danske Minder i Folkemunde af Svend Grundtvig. Köbenhavn I 1854, II 1857, III 1861.

Bgr = I. Danske Folke-Sange og Melodier af A. P. Berggren. Tredje upplagan. Köbenhavn 1869. II. Norske Folke-Sange og Melodier af A. P. Berggren. Andra upplagan. Kbh 1861. III. Svenske Folke-Sange og Melodier af A. P. Berggren. Andra upplagan. Kbh 1861.

Sanne = Sanglege fra den Köbenhavnske Börneverden ved Jens Madsen og Viggo Sanne. Kbh, Wilhelm Hansen.

(T K) Efterslæt = Efterslæt til »Skattegraveren» af Evald Tang Kristensen (= 13:dje bandet af »Skattegraveren»). Kolding 1890.

T K = Danske Börnerim, Remser og Lege af Evald Tang Kristensen. Århus 1896.

(T K) Fabler = Danske Dyrefabler og Kjæderemser af Evald Tang Kristensen. Århus 1896.

Børnenes Musik = Børnenes Musik, Sange, Lege og Dandse. Kbhñ, Wilhelm Hansen (citaten efter 13:de udplagan).

Langsted = Börnehav-Lage udgivne af Adolf Langsted. Kbhñ, Wilhelm Hansen.

Skjv = Et Hundrede Gamle Danske Skjæmteviser. Af Evald Tang Kristensen. Århus 1903.

Erslev = Sanglege og Stuespil ved Anna Erslev. Kbhñ 1904. (Utgör en del af »Illustreret Legebog»).

Stöylen = Norske Barnerim og Leikar av Bernt Stöylen. Kristiania 1899.

Kobberstad = Norsk Legebog ved Nora Kobberstad. Kristiania 1901.

F R = Folkemuseets ringdanse ved Nora Kobberstad. Kristiania 1904.

Berge = Norsk Visefugg av Richard Berge. Kristiania 1904.

Böhme = Deutsches Kinderlied und Kinder-Spiel, herausgegeben von F. M. Böhme. Leipzig 1897.

1. **Vaktparaden.** — Ord och musik af Emmy Köhler. Tryckt i Jultomten 1896 samt i »Gunnars och Ingas roliga bok» (Höckerbergs förlag).

2. **Stupa stätta.** — Muntlig i Lund. Liknande: G M III A B; — T K 2143—47; — Stöylen 17; — Erslev s. 9; — Sanne 10; — Børnenes Musik 96.

3. **Ja' ser dej nock.** — Muntlig i Lund.

4. **Gömma ringen.** — Muntlig från Helsingborg. Allmän i liknande former.

5. **I gröna lunden.** — Muntlig i Lund. Liknande: Julgille 34 (aftryckt hos Gisslow s. 32); — Sefve I 9 a; — T K 3092.

6. **Katt och råtta.** — Närmast efter Rörelselekar 21 (hvars melodi är tysk). Liknande: Flickornas Lekar 17; — T K 2202, 3161 —63.

7. **Kom, ska' du få en sväng.** — Muntlig i Lund. Liknande: Arw 318; — Sv L s. 13; — C G 96; — Sefve I. 16 ab, II. 4; — Lekserie 16; — Ringlekar 18; — D och R s. 13; — Lagus 371, 375 abc.

8. **Ritsch, ratsch!** — Muntlig i Lund. Liknande: Julboken s. 13; — Eggeling 9; — T K 2617; — Kobberstad s. 58; — Lagus 306, 381, 577.

9. **Jag gick mej ner till sjöastrand.** — Närmast efter A T: II 12 (efter en uppteckning ifrån Göteborg). Liknande: Arw 289 A B (aftryckt i Från Berg och Dal s. 92); — Sv L s. 25; — Lekserie 11; — Bgr I 225; — T K 3684—85; — Erslev s. 10; — Börnenes Musik 116 (aftryckt hos Langsted 13); — Stöylen 85; — F R 19, 25; — Lagus 355.

10. **En port vi bygga här.** — Närmast efter Rörelselekar 8. Finnes äfven hos Lithenius I. 47.

11. **Sju vackra flickor.** — Muntlig i Lund. Liknande i Jultomten 1903 (omslagets 3:dje sida).

12. **Muntra musikanter.** — Muntlig i Lund. Liknande: Sefve I. 4; — T K Efterslät 123; — T K Fabler 445—7 (448 meddelar melodi till Efterslät 123); — Erslev s. 14; — Börnenes Musik 51; — Lagus 285 ab, 294.

13. **Mormors gamla kråka.** — Muntlig i Lund. — Ord och melodi allmänna. Melodien känd äfven under annan text.

14. **Rikeman och fattiglapp.** — Muntlig i Lund. Liknande: Arw 167 (aftryckt i Julboken s. 26 samt hos Gisslow s. 43); — Thiele III. s. 150 (citerad hos Arw); — G M II. 282; — Sanne 3; — T K 2223—5, 3687—3690; — Erslev s. 8; — Börnenes Musik 114; — Stöylen 35—37. — Visan finnes äfven citerad hos H. C. Andersen i Gudfaders Billedbog.

15. **Tomteleken.** — Omarbetning af »Bondeleken». I stället för skildringen af bondens lif har inpassats tomtens skyddande verksamhet i hemmet. »Bondeleken» finnes: tysk Böhme s. 496; — finsk Lithenius II. 20; — svensk Lekserie III. 27 (kallad Finska leken); — norsk F R 13.

16. **Björnleken.** — Närvarande melodi af A T (föret tryckt i Jultomten 1897 s. 21). Texten ej ovanlig. Liknande: Flickornas Lekar 18 (Lama räffen); — Lithenius II. 4 (Bärplockningen); — G M II. 281, III. 152; — Sanne 1. — Samma verser finnas hos T K 1981 —2. Leken är ej angifven. Verserna höra tydligen ej till den lek, dit T K hänfört dem, och som närmast liknar vår »Vippan löper om». De hänföra sig bättre till T K 1996—2004, 3267. — Erslev s. 8; — Stöylen 19.

17. **Jag ser dej.** — Muntlig i Lund. Liknande: Arw 163 ff (aftryckt hos Eggeling 27, Gisslow s. 44, Från Berg och Dal s. 112 samt hos Bgr III. 147); — C G 92 (anmärker, att leken lekes som »Udden står och sover»). — Obs. De tre sista tonerna i melodien böra sjungas långsammare.

18. **Hej, sjunga vi!** — Muntlig i Lund. Äfven känd annorstädes i Skåne. Slutet af melodien är lika med »Mors grisar», se nr 93.

19. **I dag den förste maj.** — Muntlig i Lund. Texten bearbetad. De ursprungliga slutorden »Vi träffas väl igen på svenska källaren» återfinnas i en helt annan visa hos C G 34, vers 5. En liknande melodi (med annan text) finnes hos Sefve II. 12.

20. **Sälja krukor.** — Liknande: Julboken s. 28; — Arw 169 ff; — Wigstr I s. 300; — Gisslow s. 44; — T K 2230, 2231.

21. **Prinsessan Törnrosa.** — Leken är tysk (Böhme s. 552), importerad öfver Norge.

22. **Skörda linet.** — Närmast lik Lithenius II. 21.

23. **Mårten Holk.** — Melodien finnes hos Eggeling 15 (till Fru Lenngrens text) samt hos Langsted 20 (till en bearbetad text). Närvarande text är starkt bearbetad. Leken konstruerad.

24. **Tvättleken.** — Melodien tillhör leken »Tjuf och tjuf», se nr 75. Leken finnes liknande i Flickornas Lekar 349 (utan melodi)

samt hos Lithenius I 58 (med melodi af S[ofie] L[ithenius]). Jämför för öfrigt n:r 44.

25. **Käringen med käppen.** — Norsk. Troligen ursprungligen en nidvisa. Den svenska texten (af P. N.) söker bibehålla denna karaktär. Finnes: Bgr II. 114 ab; — Stöylen 144—146; — Kobberstad s. 33; — F R 6; — Berge s. 187. — Lekturerna här närmast efter Kobberstad.

26. **Hafreskörden.** — Bearbetad efter Flickornas Lekar 355, 356.

27. **Bokstafsleken.** — Muntlig i Lund. Troligen en nidvisa om skraddaren och hans yrke. En liknande visa finnes dansk Skjv 75. Leken konstruerad.

28. **Tänker du, att jag förlorader är.** — Text och melodi först tryckta i Runa 1865 s. 18; — Bgr III. 103 efter Runa; — Eggeling 61. — Leken konstruerad.

29. **Kommen alla!** — Muntlig i Lund.

30. **Bonden och kråkan.** — Folkvisa, allmän. — Leken konstruerad.

31. **Alla i en ring.** — Muntlig i Lund.

32. **Här samloms vi.** — Muntlig tradition från Göteborg. Visan, som brukar benämnas »Gustafs skål», finnes äfven hos: Eggeling 78; — Lektugan s. 24 (utan ord); — Bondeson 122 (föga lik).

33. **Säj, säj, så får du mej.** — Allmän. Orden tryckta första gången i Brage og Idun II. (1839) s. 179. Melodien bäst känd från Eggeling 4.

34. **Tag en annan.** — Finnes: Julboken s. 5; — Arw 355; — Eggeling 2; — Julgille 8; — Gisslow s. 49; — Lagus 420 ab. — Wibergh har bearbetat visan för mansröster.

35. **Det underliga djuret.** — Arw 239 (aftryckt i Från Berg och Dal s. 90); — Thiele III. s. 150 (äldre upplagan, citerad hos Arw); — G M III. 156; — T K 2184—92, 3664—65, 3671—72; — Erslev s. 9. — Närvarande melodi af P. N. Tryckfel i musiken, sista takten i första raden: altens c skall vara ciss.

36. **Jag satte glasögon på min näsa.** — Muntlig i Lund. Finnes äfven: Eggeling 42; — Julgille 2; — Wibergh 13 (för mansröster); — Lagus 270, 358 ab.

37. **Skära, skära hafre.** — Muntlig i Lund. Allmän.

38. **Stockholm är en treflig stad.** — Muntlig i Lund. Jämför n:r 13.

39. **Kom, kom, fager ungersven!** — Finnes: Åhlstr. Trad. III 31 (melodi); — Julboken s. 6; — Eggeling 5; — Sv L s. 23; — Wigstr I. s. 300 (utan melodi); — Från Berg och Dal s. 83; — Sefve I. 33; — Ringlekar 40; — Lekserie 10; — T K 2296; — Lagus 372.

40. **Hej, tummen upp!** — Muntlig i Lund. Arw 355.

41. **Ha ha ha, det var bra!** — Muntlig i Lund. Liknande: Flickornas Lekar 31 (utan mel.); — Sefve I. 7. — Jämför Sefve I. 28 och Eggeling 38.

42. **Sök nu rätt på din kusin!** — Allmän.

43. **Se, god dag, min rosa!** — Muntlig. Finnes: Arw 257; — Bgr I 217; — G M III 151; — Sanne 12; — T K 2162, 2182 — 83, 3663, 3932; — Börnenes Musik 106; — Kobberstad s. 43; — F R 26.

44. **Rundt kring ett enerissnår.** — Liknande: Sefve II. 5; — Stöylen 86; — F R 20. — Jämför n:r 24. Jämför äfven Hammarlund 7 »När vi hvar morgon till skolan gå».

45. **Och flickan hon går i ringen.** — Allmän. Tryckt första gången 1839 (endast text) i Brage og Idun II s. 178 (en svensk och en dansk tradition).

46. **Och hör du, skön jungfru.** — Melodien meddelad af F. A. Elmqvist. Ord och lek af Sigrid Svärd.

47. **Med jämna steg.** — Muntlig i Lund. Liknande se Eggeling 41; — Sefve II. 28.

48. **Knyta förtroliga band.** — Skansens vårfäst 1904 s. 18 (upptecknad i Uppland och Västergötland af Alfhild Silfverstolpe); — Lagus 287, 288 a (vers 2), 299; — Arw 325 och Lagus 326 ab: Herdar och herdinnor.

49. **Till skogen.** — Liknande se Sefve II. 7; — Kobberstad sid. 53.

50. **Klappdansen.** — Lekserie 31; — Lekstugan s. 25. — Bearbetad.

51. **Lall-leken.** — Melodien en känd polska. Leken konstruerad.

52. **Hök och dufva.** — Arw. 241,499 (aftryckt hos Gisslow s. 45); — Runa 1844 s. 49 (aftryckt hos Bgr III 157); — Eggeling 49 (Från Berg och Dal s. 104); — Josephson s. 31; — Flickornas Lekar 16 (utan melodi); — Sefve II. 25; — Ringlekar 23; — T K 3325; — Stöylen 120.

53. **Det brinner en eld.** — Muntlig i Lund. Violen s. 8; — Julboken s. 9; — Eggeling 22; — Julgille 33 ab (aftryckt hos Gisslow s. 52); — Sefve I. 39; — Ringlekar 39; — D och R sid. 20; — C G 108, 115; — Wibergh 5; — Johnsson s. 61; — Lagus 283 ab; — T K 2293—95; — Kobberstad s. 63. — Jämför äfven »Den ellebrand han brann så högt» hos Dybeck, Sv. Folkmel. 98 (aftryckt hos Bgr III 152).

54. **Såningsmannen.** — Muntlig i Lund. Allmän. Texten tryckt första gången i Brage og Idun II s. 176.

55. **Räkneleken.** — Muntlig i Lund.

56. **Jungfrun spänner bågen.** — Muntlig i Lund. Liknande: Arw 213 A B; — Lagus 320, 340.

57. **Vi ska ställa till en roligger dans.** — Runa 1865 s. 17 (endast texten); — Eggeling 59; — Gisslow s. 63; — Sefve I. 31; — Lekserie 3; — Ringlekar 2; — D och R s. 6; — Lagus 429 ab.

58. **Nu är det jul igen.** — Julboken s. 3; — Eggeling 1; — Julgille 4; — Gisslow s. 47; — C G 114; — Sefve I. 40; — Lekserie 28; — Ringlekar 32; — D och R s. 20; — Johnsson s. 55; — Lagus 393 abc.

59. **Väfva vadmål.** — Muntlig i Lund. Allmän. Melodien tryckt äldst i Åhlstr. Trad. I. 30 (1814).

60. **Simon i Sälle.** — Arw 175—184 (Bgr III 164); — Sv L s. 1; — Från Berg och Dal s. 107; — Lekserie 33; — Ringlekar

31; — D och R s. 18; — Lagus 305 a—e; — Bgr I 218; — G M II 441; — Fabler 473; — T K 2221—22; — Stöylen 162; — F R (2 och) 12; — Davidsson, Islenzkir Vikivakar og Vikivakavædi (1894) s. 107. — Bondeson 239 har en melodi, som liknar vals melodien i slutet af leken.

61. **Rapsen är mogen.** — Melodien ej ovanlig. Finnes tryckt hos Bgr I. 112. Leken konstruerad.

62. **Å jänta å ja.** Melodien synes vara tryckt första gången i Glada Sånger vid Pianoforte, 1:sta häftet, Stockholm (utan årtal) hos Caron och Lundqvist. Härifrån har den öfvergått till Bgr III 74 och antagligen äfven till Eggeling 62. Sedan ofta upptryckt. — Leken konstruerad.

63. **Reser du med?** — Muntlig i Lund.

64. **Älfdans.** — Leken af Edith Vallin. Melodien meddelad af A. F. Österberg. Bearbetad.

65. **Vi äro muntra.** — Muntlig i Lund.

66. **Daggen går** och 67. **Vippan.** — Kappspringning kring ringen, 66 åt samma håll, 67 åt motsatta håll. — Violen s. 10; — Julboken s. 32; — Arw 364 (såsom 67), 363 och 365 (såsom 66); 363 aftryckt i Julboken s. 38; — Nicolovius s. 118; — Sv L s. 19; — Från Berg och Dal s. 102 (Lussi); — C G 112, 113; — Ringlekar 11; — Sefve I. 5 ab; — Rörelselekar 32; — Stöylen 113—114; — T K 1958—68, 1976—77, 1979, 1980—81, 1983—84, 3095—96, 3158—60, 3228—30, 3244; — Erslev s. 57 (Bankeköd).

68. **Snäckan.** — Leken är närmast hämtad ur Rörelselekar 12, som har den från tyskan. Orden af P. N. Musiken bearbetad efter Bondeson 160.

69. **Klosterleken.** — Violen s. 2; — Julboken s. 27; — A T IV n:r 8 (bearbetad); — Sefve II 3 (på två led); — Jultomten 1902 s. 4; — Bgr I 215 ab; — G M II. 444; — Sanne 15; — Börnes Musik 107; — Erslev s. 5; — F R 15 (första hälften).

70. **Höga berg.** — Muntlig i Lund. Allmän: Orden tryckta första gången i Brage og Idun II s. 177.

71. **Räffen raskar.** — Rudbecks Atlantica II. s. 288; — Arw 356 (aftryckt i Julbocken s. 37), 357 (aftryckt i Från Berg och Dal s. 84); — Djurklou s. 124 med mel.; — Sv L s. 17; — Gisslow s. 50; — Sefve I. 10; — Ringlekar 25 ab; — D och R s. 16; — T K 2173—76; — Stöylen 87; — Folkemuseets Ringdanse 22.

72. **Udden sofver.** — Muntlig i Lund.

73. **Vattna gåsen.** — Muntlig i Lund. Allmän. Texten tryckt första gången i Julboken s. 51.

74. **Skrytleken** (Där gingo två flickor i skogen). — Violen s. 3; — Julboken s. 17; — Eggeling 20; — Flickornas Lekar 351; — Sv L s. 22; — C G 119, 136; — Från Berg och Dal s. 103; — Julgille 30 ab; — Sefve I. 47, 48; II. 34; — Ringlekar 42; — Lagus 284 ab, 293 a—e; — T K 2265—70, 3696—97; — Kobberstad s. 62; — F R 9.

75. **Tjuf och tjuf.** — Jämför n:r 72. — Julboken s. 12; — Eggeling 35; — C G 122 (Udden); — Sefve I. 44; — Lekserie 23; — Ringlekar 12 ab; — D och R s. 11; — Lagus 325 abc (Tjuf) 404 ab (Udden); — T K 2304—07 (Tyvelegen) 3678 (Jente hun er vågen) 3679 (Gutten er vågen) 3680 (Nu er Gutten vågen).

76. **Nigarepolskan** (Hej, tomtegubbar). — Arw 173 (med text endast Tralala); — Eggeling 73; — Nicolovius s. 72; — Från Berg och Dal s. 113; — Sefve II. 19; — Lekserie 22; — Ringlekar 6; — D och R s. 9; — von Post (n:r 8); — Lagus 422; — Lithe-nius II. 22; — T K 3934.

77. **I dalaskog.** — Sefve II. 17; — Lekserie 9; — Ringlekar 30; — D och R s. 17; — Lagus 395 (utan mel.).

78. **Kommer du te mej.** — Muntlig i Lund. Liknande hos Sefve II. 6.

79. **Tycker du om mej?** — Hämtad från Bondeson 229. Liknande hos Eggeling 67. Leken konstruerad.

80. **Karusellen.** — Muntlig i Lund.

81. **Vakten är lat.** — Muntlig i Lund. — Texten ursprungligen: vers 1. Farmor är död och ligger i grafva.; A, ha, ha! — v.

2. Där växte ett äpple öfver dess hufvud. — v. 3. Då kom käringen och nappade äpplet. — v. 4. Då steg farmor upp ur grafva. — v. 5. Farmor piskade käringens rygg — A, ha, ha! — Jämför T K 1955 —57 Bære död Mand til Graven (hvilka dock ej lekas i ring).

82. **Binderibinda.** — Arw 358; — Sv L s. 25; — Sv. Landsm. II. Smärre Medd. 1881 s. 18 (med fullständig lekbeskrifning); — Sefve I 20. (konglomerad).

83. **Petter Magnus.** — Sefve II. 20; — Lekserie 25; — Ringlekar 20, — D och R s. 14. — Melodien finnes dessutom under namn af »Käringtråtan» i Flickornas Lekar 402 samt hos C G 141.

84. **Tur och retur.** — Muntlig i Lund. Melodien lika med den tyska »Ach, du lieber Augustin». — Jämför Sefve II. 32.

85. **Östbo och västbo.** — Violen sid. 6; — Julboken s. 9; — Eggeling 31; — Sv L s. 14; — Julgille 28; — Sefve I. 26 ab; — Ringlekar 15; — T K 2242, 3708 (b). — En liknande finnes i Brage og Idun II s. 176 (Jag gick mig ut på bara ideliga nöjen) samt hos Arw 284 (Jag gick ut af idelig älskog).

86. **Slåttergille.** — Melodi af P. N. Idén till lekturen har hämtats från T K. Leken finnes: Julboken s. 6; — Eggeling 57; — Sefve I. 35, II. 8; — T K 2142. — Jämför n:r 94.

87. **Dragkamp.** — Ord och melodi muntliga i Lund. Denna lek Dragkamp eller Sol och Måne förekommer ofta i litteraturen sammanväfd med den följande, n:r 88, Släpp mig in! Dock äro de tvenne tydligt skilda lekar, som här framläggas hvar för sig. Själfständig såsom Sol och Måne finnes den bäst representerad i Danmark. G M II. 280 (Sol og Maane); — Bgr I 222 (Bro, Bro, Brille); — Sanne 6 (Brug, brug Briller); — T K 1933—51, 3218—19, 3221 (Holde for Kongens Port); — Börnenes Musik 95 (Bro, bro Brille); — Erslev s. 6 (Bro, bro, brille). — Norska: Støylen 149 (Bru, bru breia) och 150 (Gryteleiken); — Kobberstad 50—52 (Bro, bro, brille!) (breia); — F R II (Bro brille). — Svenska: Sefve I. 27 (Guldnyckeln och Piano). De öfriga otydliga: Sefve I. 14 (Bro bro breda) kombinerad med Släpp mig in (angifves såsom Sol och Måne); — Arw 253 (II B) (Vi ska bygga brona den breda). — Utan dragkamp: von Post n:r 1 (Bro bro brilla); — Wigstr. I. s. 307 (Svarta grytan: Bro bro bränna) såsom

pantlek. Utom den nämnda Sefve I. 14 finnas dessutom ett par svenska kombinationer af dragkamp och Släpp mig in, nämligen Barnvisor 193 A—F (Bro, bro); — Från Berg och Dal s. 94 (Bro, bro bre'a) med 2 melodier, den ena själfständig, den andra efter Arw 249. Förlopp: De lekande på rad efter hvarandra; den sista bortskiljes; de öfriga bilda ring; den bortskilda insläppes; — Arw 250 ff n:r 29 I AB II A; — Tellander s. 122 (Bögga brona). — Texten Bro, bro förekommer i alla de nu uppräknade formerna med undantag för T K 1933—4, 1947—51, 3218, 3221; — (Stöylen 150); — Sefve I. 27; — (Arw 253 n:r II B). — Arw 250 n:r 29 I AB, II A äro utan tvifvel lika med »Släpp mig in,» men innehålla dock orden Bro, bro.

88. **Släpp mig in!** — Orden sammanställda efter olika versioner. Melodien af P. N. Leken rekonstruerad. — Arw 247, 248 (Syster, syster ädla min), 250 ff n:r 29 I AB, II A (men ej II B) Bro bro breda (I A är aftryckt i Julbocken s. 32); — C G 100 (med melodi). Ord: Hör du, min kära syster (broder), för du har stulit ister (rofvor). Dej ska vi fästa på tolfvekulla hästa. Nie går i ringen, å tie går i kringen. Hoppa på hvem du håller kärast. — T K 2271—87, 3698 (Sösterlegen); — Lagus 418 ab (Syster, syster ädla min), 419 ab (Syster, syster söder i land), 419 c (Syster, syster söller i damm). — Härmed må jämföras såsom nära besläktad C G 137 »Och öppen står vår förborgade lucka»; — Lagus 435 ab »Öppen står nu vår giftermåls-tullport». — Hopp öfver band (bro) förekommer dessutom: Stöylen 168 (Hanen sat paa bjelken), 169 (Hoppeleiken), s. 123 v. 17 (Hanen sat paa bjelken); — T K 2193 (Kling, klang). — I de bägge första *utföres* hoppningen, i de bägge sista endast *antydtes* den. — Bron utgöres af ett snöre: Stöylen 168, 169; — ett par utsträckta ben T K 2271; — en utdragen näsduk: T K 2698. — Otydligt: T K 2193, 2273 (antagligen ett par utsträckta armar); — Stöylen s. 123 v. 17; — Lagus 419 c.

89. **Domaredansen.** — Violen s. 11; — Julboken s. 33; — Eggeling 48; — Bgr III 145; — Sv L s. 20; — Gisslow s. 48; — Julgille 32; — Sefve I. 29; — Ringlekar 22 ab; — D och R s. 14; — T K 2240. Lokes äfven utan sång: T K 1833—37, 3865; — Lagus 402 ab.

90. **Spinn, Spinn!** — Muntlig i Lund. Orden äro de välkända folkviseorden, dock ej med sin tillvanda melodi. Närvarande

melodi härstammar, så vidt jag kan höra, från en gängse amerikansk visa, hvilken i sin ordning tyckes påverkad af den s. k. Trinsbruck-polkan.

91. **Bandleken.** — Leken lär vara färöisk. Upptagen bland Sångdansarna vid Skansens Vårfest 1904 såsom n:r 10 till en text af Ivar Aasen och E. A. Karlfeldt. Närvarande ord och melodi äro de välkända »Här dansar jag med lilla vännen min», som finnas: Eggeling 14; — Lekserie 17; — Ringlekar 33.

92. **Änkeleken.** — Vanlig änkelek. Melodien muntlig. De ursprungliga orden voro: »Känner ni den glada fröken Hoppsansa, som bor uppå söder och har ingen make, tralala.»

93. **Mors grisar.** — Den gamla ringleken, som finnes: Eggeling 6; — Sefve II. 14. — Melodien har äfven ingått i Sanglekar I n:r 18 vid slutet.

94. **Nippertippa.** — Muntlig i Lund. Brage og Idun II (1839) s. 179: »Dansar min nippertip, så dansar jag väl med, dansa väl alla, som i huset då är, och lilla Karin med, som alltid skall vara med, det endaste nöje för lilla Göran är.» (Från Lund); — Eggeling 38 (från Småland) liknar ofvanstående från Brage og Idun; — Sefve I. 28 liknar den i vår text meddelade.

95. **Systrar och bröder.** — Melodien af P. N. Orden och leken finnas: »Före går jag med ungarlar mina» Runa 1845 s. 25 med mel., Runa 1865 s. 51, text; — »Här kommer jag med bröderna (systrarna) mina» Sefve II. 37; — Kobberstad s. 40; — F R 2; — »Vi ska' far' te' Bränne» Dybeck, Sv Folkmel. 47; — Runa 1865 s. 51, text, Runa 1874 s. 33 musik, text, beskrifning (1 hälsa, 2 tacka, 3 famnta, 4 klappa, 5 kyssa, 6 byta, 7 trampa); — »Jag har va't i Bremen» Julboken s. 15; — »Till Bremen» Lagus 421 ab (trampa, knipa, klappa, kyssa, afsked).

96. **Ut i det fria.** — Konstruerad. Melodien är den Bellmanska »Venus, Minerva». Texten närmast efter Hammarlund n:r 94.

97. **Hej, kamrater!** — Leken konstruerad. Melodien känd från Eggeling (n:r 34) samt under titeln *Dybecksvisan* (Teckningar och Toner ur Skånska Allmogens lif. Lund 1889, bilagan sid. 7). Orden af P. N.

98. **Tomtar och älfvor.** — Ord och melodi af Emmy Köhler (Jultomten 1897 s. 15). Lekturerna här något utvidgade.

99. **Sjöresan.** — Muntlig uppteckning i Lund efter en seminarie-elev, som hade den från Vikens fiskläge vid Höganäs. Upp-teckningen är här beträffande såväl text som musik åtskilligt förenk-lad, emedan den syntes utgifvarna vara för det praktiska syftet onö-digt vidlyftig. Fullständig uppteckning bevaras i manuskript.

100. **Klang, min vackra bjällra!** — Leken konstruerad. Orden af Topelius. Melodien känd bland annat från Eggeling 63.

P. N.



Af PREBEN NODERMANN har förut i bokhandeln utkommit:

Tvenne Romanser ur Nordiska Skymningssagor. Stockholm. C. Löfving	Kr. 1.—
Martina, Jenny. 2 Karaktärstycken för piano 4 händer. Stockholm. Elkan & Schildknecht.....	Kr. 1.50
Sex enkla visor för barn. Ord af <i>Topelius</i> . Stockholm. Gehrman	Kr. —.75
Drapa för en tenorbariton. Ord af <i>C. Löfving</i> . Stockholm. Gehrman.....	Kr. —.60
Kong Magnus. Operabillede i en Akt. Text af <i>B. Mörner</i> . Dansk Oversættelse af Komponisten. Fuldstændigt Klaverudtog med svensk og dansk Text. Köbenhavn. Kgl. Hofmusikhandel (Henrik Hennings).....	Kr. 8.—
König Magnus. Oper in einem Akt. Text von <i>B. Mörner</i> . Deutsche Übersetzung vom Komponisten. Vollständiger Klavierauszug mit deutschem Text. Leipzig. Hofmeister. Mk.	6.—

Å Gleeupska Universitetsbokhandeln i Lund:

Gunnlögs Saga. Opera i 3 akter. Text af <i>K. Stjerna</i> och <i>P. Nodermann</i> . Fullständigt klaverutdrag med svensk och tysk text. Deutsche Übersetzung vom Komponisten. Lund 1900.....	Kr. 10.—
Fyra sånger för barn. Ord af <i>A. T. Gellerstedt</i> . Lund 1900	Kr. 1.—
Fem visor för barn. Ord af <i>Topelius</i> . Deutsch von <i>A. Ammann</i> . Lund 1900	Kr. 1.—
Sex visor för barn. Ord af <i>Topelius</i> . Lund 1900.....	Kr. 1.—
Tragedien om Orpheus och Eurydice. Af <i>Johan Celsius</i> (1687), efter handskrifterna utgifven. Lund 1901.....	Kr. 2.50
Före profåret. Studier och rön från en tvåårig lärareverksamhet. Lund 1902	Kr. 2.75
Nio Violinserenader för barn och ungdom. Lund 1905 à	Kr. —.60
Två violinduetter för barn och ungdom. Lund 1905 à	Kr. —.75

Å C. W. K. Gleeups förlag i Lund:

Sånglekar (melodier, texter, lekbeskrifningar och fotografier) utgifna af <i>Kristina Nilsson, Augusta Ljungström</i> och <i>Preben Nodermann</i> . I och II Lund 1904; III Lund 1905... à	Kr. 1.—
Preludier vid gudstjänsten. Lund 1905	Kr. 2.—
Trestämmiga Motetter (Lunds Domkyrkas Körsånger 1—5.) Lund 1905	Kr. 1.—
Högtidskörer (Lunds Domkyrkas Körsånger 6—10). Lund 1905	Kr. 1.—
Tre- och fyrstämmiga motetter (Lunds Domkyrkas Körsånger 11—14). Lund 1905	Kr. 1.—
Andliga Körsånger för hemmet. Lund 1905.....	Kr. 1.—
Ungdomskörer för högre allmänna läroverk. Lund 1905	Kr. 1.—

På C. W. K. GLEERUPS i Lund förlag

De första läsöfningarna af J. M. Ambrosius. Med många fint utförda bilder. Kart. 20 öre. »En i detalj utarbetad lärogång för den första undervisningen».

Läsebok för småskolan af J. M. Ambrosius, omarbetad rikt illustr. upplaga, I, inb. 40 öre; II, inb. 1 kr.; båda delarna i ett band 1 kr. 25 öre.

Sånger ur läsebok för småskolan af J. M. Ambrosius med ackompanjemang af piano eller orgel. Pris inb. 60 öre.

»Såväl ord som melodier äro enkla och väl afpassade för de små, hvidan den lilla sångboken förtjänar att beaktas. Vi ha i allmänhet icke så stort öfverflöd af lämpliga sånger för barn.»
(Söndagsskolläraren.)

Handbok för åskådningsundervisningen under de tvänne första skolåren af J. M. Ambrosius. Pris 1 kr.

»— — Arbetet förtjänar att komma till allmän användning vid våra seminarier och i våra småskolor, åt hvilka vi varmt rekommendera detsamma.» (Folkskolans Vän.)

»— — När man läst boken i sin helhet, är man öfvertygad om att den lärarinna, som tillägnadt sig bokens idéer och anda, vid sina åskådningslektioner drifver tråkigheten på dörren.» (Svensk Läraretidning.)

»— — Vi kunna icke annat än rekommendera det lilla arbetet. För den lärarinna, som vill blifva skickligare i undervisningen, lämnar det ett utmärkt tillfälle därtill och inbjuder till själfständigt tänkande vid sidan af det gifna utkastet.»

(Tidning för lärarinnor.)

Huru lägges grunden? Språkliga anmärkningar om våra folkskolebarns första lektyr af Gustaf Cederschiöld. 25 öre.

»Professor Cederschiölds lilla broschyr, hvars text icke omfattar mer än ett ark, är af det allra högsta intresse för hvarje vän af den svenska odlingens sunda utveckling».

(Nya Dagligt Allehanda.)

Svensk uppsatsskrifning på skolans lägre och mellersta stadier af G. Cederschiöld och V. Olander. I. Handbok för läraren, 5:e uppl. 2 kr. 50 öre. II. Öfningsbok för lärjungen, 2:a stereot. uppl., inb. 25 öre. 3:e betydligt tillökade uppl. inb. 35 öre.

»Den efter svenska förhållanden stora spridning i städer och på landsbygden denna bok erhållit visar bättre än något annat, huru af behovet påkallad en dylik bok var, och huru väl denna bok fyller sitt ändamål.» (Svensk Läraretidning.)

»Säkert är detta det mest betydande arbete, som hittills på detta område utgifvits på svenska.» (Ped. Tidskrift.)

Svensk Språklära för folkskolor och allm. läroverkens lägre klasser af G. Cederschiöld och V. Olander. Inb. 65 öre.

»Förf., båda på modersmålsundervisningens område väl kända, ha här gifvit på halftannat hundratal sidor ett särdeles godt arbete. För dem står såsom hufvudmålet för skolans grammatikundervisning *språkriktighetens befrämjande*, och därför ha de gifvit sin bok en mera praktisk riktning och en enklare formulering än eljes är vanligt samt fullt medvetet slopat den stora, tråkiga massa af termer och definitioner, som nödvändigt hört med till det gamla »systemet». — — Helt visst skulle med denna grammatik, om man väl kunde besluta sig för det radikala steget att införa den i våra läroverks småklasser, en mängd bråte aflägnas, som nu verkar tryckande på modersmålsundervisningen där sammastädes».

(Tidn. för Sveriges läroverk.)

På C. W. K. GLEERUPS i Lund förlag

Vinkar och råd om undervisningen i modersmålet med hufvudsakligt afseende å folkskolan af G. Cederschiöld och V. Olander. Pris 1 kr. 50 öre.

» — Det är ej några mer eller mindre lärda teorier utan i hög grad praktiska anvisningar, som här möta oss.»
(Folkskolorns Vän.)

» — Samlingen i sin helhet med de sakkunniga utläggningarna skänker säkert god ledning åt dem, för hvilka den är afsedd.»
(Stockholms Dagblad.)

» — Det Cederschiöld-Olanderska arbetet är rikt på intressanta och som jag tror ej hittills samlade iakttagelser. Det bär på hvarje sida prägeln af att vara skrifvet af personer, som känna våra dagars svenska i dess verkliga gestalt.»
(L. H—s i Aftonbladet.)

Om svenskan som skriftspråk af G. Cederschiöld. Pris 2 kr. 50 öre.

» Detta arbete, hvilket väl (jämte Tegnér's Om genus i svenskan) är det bästa, som tills dato skrivits i rent nysvensk grammatik, hvilket innehåller just precis det, som hvarje bildad svensk borde framför allt annat känna till rörande sitt modersmål, och hvars innehåll därför först och främst borde inplantas vid undervisningen på det högre skolestadiet.»
(Prof. Ad. Noreen i Pedagogisk tidskrift.)

» Författarens framställning är så rik på synpunkter och idéer, så fyndig och frisk i utförandet, att ingen, intresserad af att lära känna modersmålet's egenheter och lynne, bör försumma att läsa den.»
(Prof. O. Levertin i Svenska Dagbladet.)

Läsebok för folkskolans högre klasser utg. af H. Schück och Nils Lundahl. Första delen: Sverige, 1:a h. 1: 00, inb. 1: 40; 2:a h. 1: 60, inb. 2: 00; 3:e h. 2: 00, inb. 2: 40. Alla tre häftena inb. i 1 band 5 kr. Andra delen: 1:a h. Norge, 1: 00; 2:a h. Danmark, 90 öre; 3:e h. Finland, 1: 00; alla tre häftena inb. i 1 band 2: 90.

» — Önskligt vore, att detta arbete med sitt så omsorgsfullt valda och intresseväckande innehåll komme till vidsträckt användning i vårt lands skolor. De profstycken, som meddelas ur våra grannlands litteratur, äro väl ägnade att väcka intresse såväl för denna litteratur som för de land och folk, den behandlar. — »
(Svensk Lärartidning.)

» — Man kan ej säga annat än att utgifvarne lyckats göra arbetet både innehållsrikt och underhållande. Man läser dessa kulturbilder från Medeltiden med oblandadt nöje. — Allt är klart och koncist, hurtigt och fritt från stora ord. — »
(Dagens Nyheter.)

Poetisk läsebok för folkskolan. Valda skaldestycken, utgifna af Nils Lundahl, folkskollärare. Pris inb. 35 öre. Boken innehåller 50 skaldestycken af 28 bland Sveriges förnämsta författare.

» Med hvarje sådan bok, som utgifves, skall smaken för god litteratur allt mera stiga hos vårt folk.»
(Svensk Lärartidning.)

Lärobok i Sveriges historia för folkskolan af Hans Larsson, professor, f. folkhögskollärare. Pris inb. 50 öre. 2:a uppl. 60 öre, illustrerad 75 öre (60 öres uppl. innehåller en utförligare framställning af nyaste

På C. W. K. GLEERUPS i Lund förlag.

tiden samt en större karta men är i öfrigt alldeles lika med 50 öres uppl.)

»På grund af de stora förtjänster Hans Larssons lärobok äger, tro vi, att den skall få en vidsträckt spridning i våra folkskolor.» (Svensk Läraretidning.)

»— Både i fråga om innehåll och framställningssätt intager denna nya lärobok en framstående plats.» (Folkskolans Vän.)

Sveriges historia i dess sammanhang med Norges och Danmarks jämte notiser ur världshistorien. För skolans lägre klasser af *Hans Larsson*. Inb. 1: 75.

»Förfs framställningssätt är ovanligt klart och åskådligt. Redan vid genomläsningen af »Forntiden» märker man detta. Man skall få leta efter en så god skildring af detta tidskede i Nordens historia på endast 22 därtill rikt illustrerade sidor. — På tal om Karl XII ha vi här att göra med den bästa framställning väl någon nordisk skolbok äger af det svenska stormaktsväldets siste konung. — Det synes mig vara af vikt och betydelse att Hans Larssons Sveriges historia kommer till användning vid många af våra läroverk.» (Tidn. för Sveriges läroverk.)

Metodisk lärokurs i rättskrifning i enlighet med nionde upplagan af Läsebok för folkskolan jämte en i öfverensstämmelse därmed ordnad ordförteckning af Teodor Hellborg, folkskollärare. 20 öre.

»Denna nya praktiska rättskrifningslära torde framför många andra förtjäna uppmärksamhet.»

»— Öfningarna hafva ett väl valdt innehåll.»

(Svensk Läraretidning.)

Folkskolans öfningsbok i modersmålet af Nils Krok, folkskollärare. Ste-reotyperad uppl., inb. 50 öre. Boken omfattar tvänne delar, hvilka säljas hvar för sig, nämligen *I. Svensk rättskrifningslära*, inb. 35 öre, *II. Svensk sats- och formlära*, inb. 25 öre.

»Efter hvarje rättskrifningsöfning komma reglerna för det ifrågavarande ljudet. Dessa regler utmärka sig för en sällspord klarhet och reda. Men en ännu mera sällspord förtjänst utmärker dessa öfningars innehåll.» (Svensk Läraretidning.)

Svensk språklära i koncentrisk kurs af Nils Krok. Lärarens bok 1:a och 2:a kursen 50 öre. *Lärjungens bok*, inb. 1:a kurs 25 öre, 2:a kurs 45 öre, 3:e kurs 30 öre, 4:e kurs 30 öre.

Mindre lärobok i svensk språklära af Nils Krok. Lärjungens bok. 1:a och 2:a kurs 30 öre, 3:e och 4:e kurs 30 öre, alla kurser i ett band 50 öre.

»I sin helhet måste denna lärjungens bok betecknas såsom en synnerligen stor förbättring af de motsvarande böcker för barnen, som förf. tidigare utgivit. Den företer en fast och konsekvent metod, som vittnar om att förf. hållit sig å jour med den moderna pedagogikens nyaste resultat.» (Svensk Läraretidning.)

»Då denna mindre språklära liksom den större dessutom i hög grad tager barnens själfverksamhet i anspråk, torde den blifva en välkommen hjälpreda för de skolor, för hvilka den är afsedd.» (Svensk Läraretidning.)

Repetitionsöfningar för rättskrifningen af Nils Krok, folkskollärare. Pris 15 öre.

På C. W. K. GLERUPS i Lund förlag.

Luthers lilla katekes, med kort utveckling. Stadfäst af Konungen d. 11 Okt. 1878. Skolupplaga utgifven af Biskop *G. Billing* och Rektor *P. Wingren*. Stafn. enl. Folksk. Läsebok. Pris inb. med skinnrygg 25 öre, för 100 ex. 16 kr. **Samma bok** med beteckning för ordgrann utanläsning utg. af D:r *A. O. Stenkula* (Samma pris som föreg.). **Samma bok** (Gleerupska skolupplagan) med *nya testamentets och psaltarens språk* efter de af konungen 1883 och 1888 stadfästa översättningarna i öfverensstämmelse med 1894 års handb. f. svenska kyrkan (samma pris som föreg.),

Nya Testamentet och Psaltaren med stor latinsk stil och romanska vignetter, stafning enligt Folkskolans Läsebok. Denna uppl. har 3 *företal af Luther* och 2 sakregister. Den typografiska anordningen är sådan att innehåll och sammanhang bättre framträder än i hittills utkomna upplagor, hvarigenom boken torde vara särskild tjänlig att användas i skolorna. Pris i klotband med Psalt. 1,50, utan Psalt. 1,25; i skinnband med Psalt. 1,75, utan Psalt. 1,50. *I parti billigare.*

Psalmbok särskildt lämplig för skolor, med latinsk stil och stafning enl. Folkskolans Läsebok. Den utmärker sig framför andra upplagor därigenom att *Psalmboken* har ett *fullständigt versregister* och *korta biografiska uppgifter om Psalmförfattarne*, inb. i skinnband 1 kr. 25 öre. *I parti billigare.*

Biblisk Historia för småskolor och folkskolor af *Karl Esscher*, Teol. Lektor och utn. Kyrkoherde, f. d. seminarieadjunkt, med *kartor och taflor* samt en öfersikt af *kyrkans historia*, inb. 35 öre.

Kort katekesförklaring af *Gottfrid Billing* inb. å 1 kr. 25 öre och 1 kr. 50 öre.

» — — Förf. ger en kort men grundlig förklaring af hvarje stycke med tillhörande bibelspråk i den antagna katekesutvecklingen. En korrekt och klar tankegång är således gifven, hvilket ju är ett särdeles viktigt moment i en katekisation, och det är godt för läraren att hafva en handbok att tillgå, där han utan allt för stor tidspillan kan finna sådan ledning vid förberedelsen af sina lektioner. (Svensk Lärartidn.)

Den Sköna Herrens Gudstjänst. I. Högmässan. II. Kyrkoåret. Af *Gottfrid Billing*. På grund af 1894 års Kyrkohandbok utg. ny upplaga. Pris 10 öre, för 50 ex. 3 kr.

Vår lutherska tro. Pris 50 öre.

»En alldeles förtäfflig handbok, som i sällsynt grad förenar biblisk anderikhet, kyrklig karaktär och genomskinlig enkelhet.»

Nya testamentet på Svenska. **Parallel-Texter** af gamla och nya översättningen med textkritiska anmärkningar af *Clas Warholm*. Pris i klotband 4 kr. (Till Herrar lärare halfva priset.)

Ur pressens omdömen:

»Utgifvandet af dessa parallel-texter har föranledts af den tanken, att det skulle medföra en praktisk nytta vid öfvergången från en gammal till en ny översättning att hafva båda texterna bredvid hvarandra. En sådan anordning skall utan tvifvel blifva till gagn både för prästen och skolläraren vid undervisningen, liksom för hvar och en, som vill med noggrannhet jämföra de båda översättningarna och bilda sig ett omdöme om den enas möjliga företräde framför den andra.

Den lärde utgifvaren, som egnat flera års arbete åt textkritiska studier, har i marginalen vid den nya översättningen anförde läsarter, som ansetts i textkritiskt hänseende böra ifrågakomma vid en översättning.»

På C. W. K. GLEERUPS i Lund förlag.

Augsburgska Bekännelsen samt Uppsala mötes beslut utgifna efter 1593 års upplaga. Med inledningsord af *Gottfrid Billing*. Pris inb. 20 öre.

Lutherska Kyrkans Bekännelseskriter (Concordia Pia) ånyo utgifna samt försedda med inledning och noter af *Gottfrid Billing*. Pris häft. 1 kr. 75 öre, inb. 2 kr. 50 öre.

Dr M. Luthers lilla och stora katekeser. Särtryck ur Luth. Kyrkans bekännelseskriter utg. af *Gottfrid Billing*. Pris inb. i klotband 75 öre

Kongl. Lärobokskommitténs utlåtande om Ambrosius' Läsebok för småskolan:

»— Läsestyckena synas erbjuda en sund och för barnen passande läsning med hänsyn såväl till innehåll som framställning. Kommitterade anse, att boken skall blifva till stort gagn vid undervisningen».

Af Allmänna folkskolestyrelsen i Göteborg utsedde granskare yttra om denna bok: »Bland läseböcker för småskolan, hvilka vi haft tillfälle att granska, vilja vi framhålla, såsom den efter vår mening mest tillfredsställande, den af Dr J. M. Ambrosius utgifna.

Om denna läseboks innehåll kan sägas, att det erbjuder de små en sund och gagnande lektyr, ägnad icke blott att öka barnens kunskapsförråd utan äfven att utveckla deras eftertanke och känsla samt väcka och lifva deras håg för fortsatt läsning. — Förf. har vaktat sig för att eftersträffa meddelandet af fragmentariskt kunskapsstoff från åtskilliga områden, som ännu ligga öfver barnens uppfattningsförmåga. — Bokens tryck, papper o. utstyrel i öfrigt göra förläggaren heder.»

Uppsatser i modersmålet för folkskolan af Nils Krok, Folkskollärare. Pris 35 öre.

»Liksom i sin språklära visar förf. äfven här en öppen blick för skolans kraf. På ett synnerligen omsorgsfullt och, såsom det synes, lyckligt sätt har han tillämpat regeln att steg för steg *skrida från det lättare till det svårare*. Så frigöras barnen så småningom från det gifna mönstret och lära att uttrycka sig mer och mer själfständigt. De för de olika stadierna föreslagna ämnena synas oss i allmänhet vara väl valda; uppsatserna äro så till form som innehåll lämpliga som mönster. Förf. har utan tvifvel gjort skolan en stor tjänst med detta sitt arbete. Vi rekommendera det varmt.

(Folkskolans Vän.)

Geografiska skildringar. Läsebok för skolan och hemmet med anslutning till de nyaste läroböckerna af *J. Bobeck*. Pris kart. 1, 25, i 3 häften à 40 öre pr häfte.

»Den geografiska forskningen går ständigt framåt och däraf följer, att ånyo läro- och läseböcker i geografi tid efter annan äro af nöden. Första häftet af en sådan illustrerad läsebok föreligger nu, däri författaren på ett äskädligt och ledigt sätt skildrar Afrikas Australiens natur och folk, växt- och djurvärld. Att döma af detta första häfte synes arbetet komma att blifva på en gång underhållande och instruktivt, och just en sådan geografisk läsebok behöfver vår folkskola.»

(Svensk Läraretidning.)

Exempelsamling för skriftlig räkning af Håkan Ohlsson och A. Celander. Ny stereotyperad upplaga.

Pris för häftena:	I.	II.	III.	IV.	Alla häft. tills.
Fullständiga upplagan 12 öre	20 öre	25 öre	30 öre	inb. 1, 15 och 1, 50.	
Förkortadt uppl. nr 1.	6 »	12 »	15 »	28 »	» 55 öre.
» » 2.	6 »	6 »	6 »	6 »	häft. 25 »
Gemensam facit	5 »	10 »	10 »	10 »	» 25 »

»Genom sitt metodiska uppställningssätt och genom användandet af olika sifferstilar har boken för såväl läraren som eleven åtskilliga företräden framför andra räkneböcker. Eleven vänjes lätt att aktgifva på det nya, som i hvarje afdelning framlägges, och en lärare, som har flera klasser att undervisa, behöfver till följd af den utvecklade och i minsta detaljer genomförda metoden ej så mycket anstränga sig för att »få barnen fram i räkning».

Om Fänrik Ståls sägner. En minnesskrift utgifven af *Ewert Wrangel*. 1 kr. 25 öre.

»I utgifvarens önskan i företaget att boken måtte vandra ut till hemmet och i skolsalen måste hvar och en lifligt instämma; den har, hvad som ej kan sägas om alla till skaldjubileer utkommande skrifter många betingelser att kunna väcka intresse och göra nytta både i hem och skola.»

A. St.